

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) a 2014–2020 közötti időszakban mintegy 1100 Mrd Ft fejlesztési forrással járul hozzá az ország európai szinten felzárkózást igénylő területének – az ún. kevésbé fejlett régiók célterület, Budapestet és Pest megyét kivéve valamennyi megye – fejlesztéséhez. A TOP 18 megye és 22 megyei jogú város fejlődését támogatja.

A TOP küldetése, hogy kereteket biztosítson a területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához. A fejlesztések tematikus fókuszában két tényező áll:

(1) Térség-specifikus gazdasági növekedés és foglalkoztatás-bővítés: a TOP gazdaságfejlesztési orientációjával hozzájárul ahhoz a kormányzati törekvéshez, amely szerint a 2014–2020-as uniós fejlesztési források 60%-nak közvetlenül a gazdaságfejlesztést kell szolgálniuk.

(2) Megyei és települési önkormányzati kompetenciákba eső feladatellátással kapcsolatban felmerülő, az életminőség javítását célzó fejlesztési szükségletek kielégítése: a TOP fejlesztései között helyet kapnak a közvetlenül a közsférára, a helyi társadalomra és környezetre irányuló fejlesztések. Ezek esetében is szempont a közvetett vagy közvetlen gazdasági és foglalkoztatási hatás.

A TOP fejlesztési irányai:

1. Térség-specifikus erőforrásokra épülő, azokat gyarapító gazdasági növekedés és foglalkoztatás-bővítés

Cél a belső erőforrásokra nagyobb mértékben építő, stabil és fenntartható növekedést felmutató térségi gazdaság kialakítása. Ennek érdekében a helyi és térségi erőforrásokat hasznosító és gazdagító gazdaságfejlesztés és foglalkoztatás-ösztönzés, térség-specifikus gazdaságfejlesztési beavatkozások megvalósítása. Ennek kiemelt területe a város és vidéke kapcsolatrendszer helyreállítása illetve erősítése, az integrált, együttműködésen alapuló gazdaságfejlesztés, a kiemelt, munkaerő-igényes ágazatok fejlesztése. Központi feladat a térségek foglalkoztatási potenciáljának bővítése, a foglalkoztatás növelése.

2. Élhető és az üzleti szereplők számára vonzó települések

Gazdaságfejlesztési és foglalkoztatás-növelési orientációval a települések infrastrukturális, szolgáltatási és életminőségi feltételeinek, környezetének javítása, például gyermek- és családbarát közterületi és közszolgáltatási beavatkozások, egészségügyi fejlesztések támogatása. A fenntartható megoldásokkal fejlesztett közösségi közlekedés, valamint az energiahatékonyságukban javuló városi lakó és közszolgáltatási infrastruktúra-fejlesztések a klímaváltozás elleni küzdelem célkitűzéseinek is fontos pillérei.

3. Helyi közösségek megerősítése és öngondoskodó képességük javítása

A helyi és térségi fejlődés elengedhetetlen feltétele, hogy tudatosabbá váljanak a helyi és térségi közösségek, ezért a TOP céljai között találjuk a helyi és térségi identitás erősítését. Másik fontos szempont az elmaradott térségek és azok társadalma helyzetének javítása, belső

közösségi erőforrásaik mozgósítására építve. Ennek fontos eszközét képezik az ún. közösségvezérelt helyi fejlesztések (CLLD), melyeket a TOP városokban támogat.

A TOP prioritásai:

1. Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében

Munkahelyteremtés kiemelt és integrált megoldásokkal, helyi érdekű gazdaságfejlesztéssel és gazdaság szervezéssel, a foglalkoztatást biztosító gazdasági tevékenységek fejlesztésével, köztük kiemelten turisztikai fejlesztésekkel és a térségi szinten kiemelt gazdasági tevékenységek fejlesztésével. A foglalkoztathatóságot közvetlenül szolgáló egyéb fejlesztések, különösen a gyermekmegőrzési szolgáltatások.

2. Települési környezet fejlesztése

Városi illetve települési környezet fejlesztése, megújítása a vonzóbb települési környezetért, klímaadaptációs, család- és gyermekbarát, valamint a gazdaságfejlesztést, a foglalkoztatást a munkaerő földrajzi mobilitását szolgáló szempontok szerint.

3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés, kiemelten városi területeken

Fenntartható és közösségi közlekedési megoldások, önkormányzati épületek energiahatékonysága, közösségi alapú, helyi/térségi léptékű megújuló energiahasznosítás, alacsony CO₂ kibocsátású gazdaságra való áttérést szolgáló stratégiák.

4. A társadalmi befogadás erősítése és a közösségi szolgáltatások helyi szintű fejlesztése

Önkormányzati egészségügyi és szociális (alap)szolgáltatások fejlesztése, esetlegesen kiterjedve a központi közigazgatási szolgáltatások fejlesztésére. Szociális városrehabilitáció, a városi szegregációk kezelése.

5. Közösségi szinten irányított várostérségi helyi fejlesztések

Közösségi részvételen alapuló közösségvezérelt városi helyi fejlesztési programok (CLLD fejlesztések), közösség- és kulturális fejlesztési tartalommal.

6. Megyei és helyi emberi erőforrás-fejlesztések, társadalmi befogadás és foglalkoztatás-ösztönzés

Megyei és helyi humán erőforrás fejlesztés, társadalmi befogadás és foglalkoztatás-ösztönzés, foglalkoztatási paktumok, civil kezdeményezések támogatása, térség-specifikus képzések, ösztöndíjak.

A TOP terület-orientált operatív program, mely az eltérő területi igények alapján határozza meg a beavatkozásokat, és a térségek belső erőforrásaira szinergikusan építkező fejlesztéseket céloz.

A decentralizált források tervezése integrált programok kialakításával három területi szinten valósul meg: a megyék, a megyei jogú városok, valamint a várostérségek szintjén. A TOP keretei között, ahhoz kapcsolódva a megyék és – megyei önkormányzat koordinálásával – a

megyei jogú városok önállóan terveznek. A TOP támogatja a közösségvezérelt helyi fejlesztéseket megvalósító helyi akciócsoportokat helyi fejlesztési stratégiák tervezésében.